

3. Карий О.І. Місто як система: механізм, організм чи організація / О.І. Карий // Економічний форум. – 2014. – №1. – С.93-99.

Перерва П.Г.,

доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук,
зав. кафедри організації виробництва та управління персоналом,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Гладенко І.В.,

кандидат економічних наук, доцент кафедри організації виробництва та
управління персоналом,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Назаренко С.М.,

викладач кафедри організації виробництва та управління персоналом,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРМІНІВ ВИКОНАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Як свідчить практика виконання інноваційних проектів на машинобудівних підприємствах, точне співпадіння планових та фактичних термінів виконання інноваційних проектів на підприємствах є ідеальною ситуацією. Наявність розходжень між ними є досить частою, що наглядно видно з даних табл.1.

Підприємство	Рік	Кількість проектів	Розходження між плановими та фактичними термінами виконання, %%					
			0	0-10	10-20	20-30	30-40	>40
ВАТ „Укрелектромаш”	2014	7	0	0	2	3	2	0
	2015	11	0	1	2	3	4	1
	2016	6	0	0	1	3	2	0
ВАТ „Електромашина”	2014	4	0	0	1	1	2	0
	2015	5	1	1	0	3	1	1
	2016	8	1	0	2	2	3	1
ВАТ „Електроважмаш”	2014	12	1	3	4	3	2	0
	2015	18	3	3	3	6	4	2
	2016	7	0	2	1	1	2	1
ГП „ХЕМЗ”	2014	5	0	0	0	3	1	1
	2015	5	1	0	2	2	1	0
	2016	7	0	0	2	2	3	0
ВАТ „ХТЗ”	2014	22	2	3	5	6	4	2
	2015	17	1	0	5	7	4	3
	2016	16	0	0	7	4	3	2
ВАТ „Гідропривод”	2014	10	0	1	3	0	5	1
	2015	12	2	0	3	7	1	1
	2016	14	1	2	0	6	2	3

ВАТ „Електроштитовий завод”	2014	4	0	0	1	0	2	1
	2015	2	0	0	0	1	1	0
	2016	5	0	1	2	0	2	0

Таблиця 1. Співставлення фактичних та планових термінів виконання закінчених інноваційних проектів на машинобудівних підприємствах м. Харкова

У табл.1 ми навели тільки результати виконання кінцевих термінів виконання інноваційних проектів. Ми вважаємо, що досить цікавим є також аналіз структури загального терміну виконання проекту, а також аналіз відповідності планових та фактичних термінів виконання окремих етапів (стадій) інноваційного проекту. Проведені нами дослідження показують, що частіше всього початкові стадії інноваційного проекту виконуються повільніше, з часом при переходу до центральних та заключних стадій проекту темпи його виконання зростають.

У загальному випадку може бути декілька основних сценаріїв виконання інноваційного проекту.

сценарій „А” – відтворює повне співпадіння планових та фактичних термінів виконання інноваційного проекту і відповідає ідеальним умовам роботи, фінансування та матеріально-технічного забезпечення проектів і в практиці роботи машинобудівних підприємств, як показує досвід їх інноваційної діяльності в різних сферах, зустрічається досить рідко;

сценарій „В” – містить в собі такий стан справ, коли фактичні терміни виконання окремих робіт по проекту випереджають планові і в підсумку загальний термін виконання проекту настає значно раніше запланованого;

сценарій „С” – відтворює такий стан виконання інноваційного проекту, коли на протязі всього терміну здійснення робіт мають місце незначні розходження між плановими та фактичними термінами виконання окремих стадій проекту, тобто темпи створення новації такі, що дозволяють в підсумку успішно завершити всі роботи по проекту;

сценарій „D” – відповідає ситуації, коли на початкових етапах виконання інноваційного проекту має місце певне відставання від за планових термінів, колектив працює не на повну потужність, потім з плином часу темпи виконання робіт від стадії до стадії підвищуються і в підсумку загальний термін виконання проекту хоча і не відповідає запланованому;

сценарій „E” – відповідає такій ситуації з виконанням інноваційного проекту, коли з самого початку його виконання має місце невідповідність планових термінів фактичним практично по всім стадіям і в підсумку загальний фактичний термін виконання проекту суттєво відрізняється від того, що було заплановано на початку виконання проекту;

сценарій „F” – відтворює повністю незадовільний стан виконання навіть початкових стадій інноваційного проекту, що в підсумку може привести до прямого невиконання робіт по окремим стадіям і в цілому по проекту або може призвести до виконання проекту в терміни, які в подальшому не мають ніякого сенсу (результати проекту будуть просто непотрібними).

На рис. 1 відтворено можливі ситуації, які можуть мати місце на машинобудівному підприємстві при виконанні інноваційних проектів.

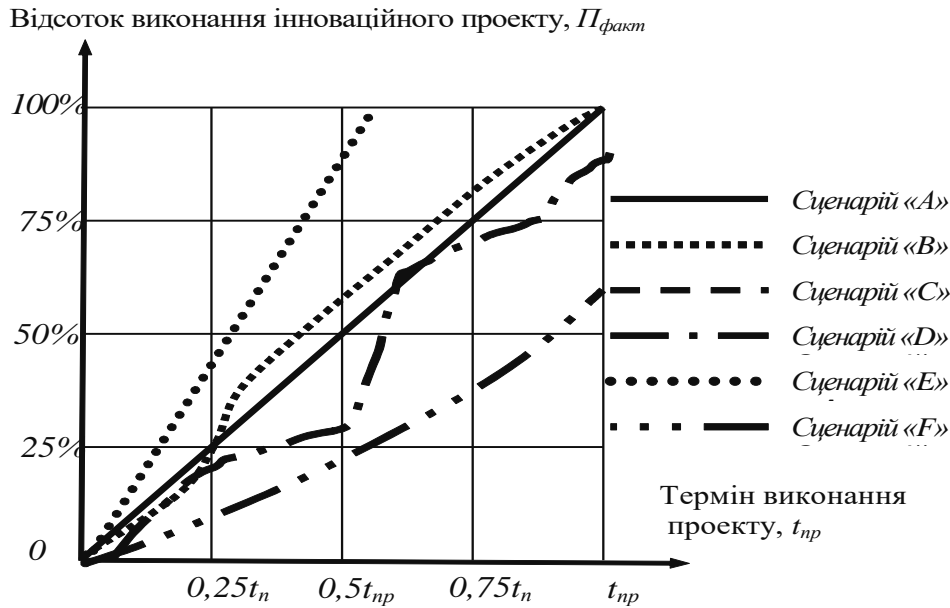

Рисунок 1 – Графічна ілюстрація моніторингових ситуацій по термінам виконання інноваційних проектів в цілому та їх окремих стадій

З рис.1 слідує, що сценарій „В” та „F” відтворюють такий стан виконання інноваційного проекту, коли темп виконання робіт суттєво відрізняється від запланованого: фактичний темп значно випереджає плановий (сценарій „В” – в цьому випадку поставлена задача буде виконана значно раніше встановленого терміну) або значно відстає від нього (сценарій „F” – в цьому випадку ймовірність виконання поставлених завдань в задані або хоча б більш-менш прийнятні терміни досить невисока). Ці два сценарії свідчать про досить низьку якість планування робіт по виконанню інноваційного проекту. І при наявності сценарію „В”, і при наявності сценарію „F” має місце невідповідність оцінки відповідними службами машинобудівного підприємства обсягів робіт по проекту та продуктивності праці по його виконанню: при наявності сценарію „В” – в бік зниження обсягів робіт по проекту та продуктивності праці по його виконанню, при наявності сценарію „F” – в бік завищення обсягів робіт по проекту та продуктивності праці по його виконанню.

У найбільш простому варіанті елементи моніторингу ситуацій, що наведені вище, включають в себе порівняння відхилень фактичного (реального) на даний період часу відсотку виконання робіт по інноваційному проекту від запланованого:

$$\Delta P_{\text{вик}} = \frac{O_{\text{пл}}}{O_{\text{заг}}} 100\% - \frac{O_{\text{факт}}}{O_{\text{заг}}} 100\% = P_{\text{пл}} - P_{\text{факт}}, \quad (1)$$

де $\Delta P_{\text{вик}}$ – значення відсотку фактичного недовиконання (при позитивному значенні $\Delta P_{\text{вик}}$) або перевиконання (при від’ємному значенні $\Delta P_{\text{вик}}$) робіт по інноваційному проекту, що аналізується, в порівнянні з плановими показниками на даний період часу; $O_{\text{пл}}$ – плановий обсяг робіт по інноваційному проекту; $O_{\text{факт}}$ – фактичний обсяг робіт по інноваційному проекту; $P_{\text{пл}}$ – плановий відсоток виконання робіт по інноваційному проекту на даний період часу; $P_{\text{факт}}$ – реально досягнутий відсоток виконання робіт по проекту на даний період часу.

Аналіз залежності (1) дозволяє зробити наступні висновки:

якщо $\Delta\Pi_{вук} > 0$, то в цьому випадку має місце випередження графіку виконання робіт (реалізується сценарій виконання інноваційного проекту. „B”);

якщо $\Delta\Pi_{вук} < 0$, то в цьому випадку має місце відставання від графіку виконання робіт (реалізується сценарій виконання інноваційного проекту. „D”, „E” або „F” в залежності від розміру відставання);

якщо $\Delta\Pi_{вук} = 0$, то в цьому випадку має місце повне співпадіння планового та фактичного графіку виконання робіт (реалізується сценарій виконання інноваційного проекту. „A”);

сценарій „C” може мати місце в будь-якому з вище перелічених варіантів значення $\Delta\Pi_{вук}$ в залежності від стадії (етапу) виконання інноваційного проекту.

Проведений вище аналіз свідчить про те, що значення $\Delta\Pi_{вук}$ характеризує тільки поточний (крапковий) стан виконання інноваційного проекту, зовсім не враховує вже виконані та наступні завдання по проекту та, як нам представляється, не дозволяє отримати в повній мірі об’єктивну картину про розвиток і стан виконання робіт по інноваційному проекту.

Література

1. Перерва П.Г. Моделювання термінів виконання інноваційного проекту з використанням інтерполяційного поліному Лагранжа/ П.Г.Перерва, І.В.Гладенко // Механізм регулювання економіки. - №3.- Т.2.- 2009.- С.60-70.
2. Гладенко И.В. Мониторинг производственно-коммерческой деятельности промышленного предприятия / И.В. Гладенко, П.Г. Перерва, В.Л. Товажнянский, Т.А. Кобелева // Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва. – 2009. – № 36-1. – С. 12-22.
3. Косенко О. П. Економічна сутність та методичні основи визначення рівня потенціалу виробничої системи / О. П.Косенко, А.І.Яковлев // Маркетинг і менеджмент інновацій. – Суми : ТОВ «ВТД «Університетська книга», 2011. – № 2. – С. 172–179.
4. Косенко, А.П. Экономическая оценка инновационного потенциала / А.П.Косенко, Д.Коциски, О.И.Маслак, П.Г.Перерва, Д.Сакай.- Монография / Под ред. проф. Перервы П.Г. и проф. Д.Коциски – Харьков-Мишкольц : НТУ „ХПИ”, Мишкольц.техн.ун-т, 2009. – 170 с
5. Перерва П.Г. Збалансована система показників в інноваційно- інвестиційній політиці промислового підприємства / П.Г.Перерва, Т.О.Кобелева, Н.П.Ткачова // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПИ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПИ". – 2015. – № 60 (1169). – С. 50-54. – 52 с.